

Vergaderjaar 2008–2009

30 169

Mantelzorg

Nr. 18

**BRIEF VAN DE STAATSSECRETARIS VAN VOLKSGEZONDHEID,
WELZIJN EN SPORT**

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 5 december 2008

Tijdens de plenaire behandeling van het voorstel tot wijziging van de Wet op de maatschappelijke ondersteuning inzake de waardering van mantelzorgers (Kamerstukken II 2007/08, 31 317) op 2 en 4 september 2008, heeft u het belang van een goede regeling voor de waardering van mantelzorgers benadrukt. Mantelzorgers verlenen vaak langdurig en intensief zorg aan een ander. Dit vraagt om een regeling die erop moet zijn gericht om, gegeven het daarvoor beschikbaar budget van € 65 miljoen, zoveel mogelijk mantelzorgers op een eenvoudige wijze in aanmerking te laten komen voor een waardering. Met het oog daarop heeft u mij gevraagd u nader te informeren over mijn voornemens tot aanpassing van de huidige Regeling waardering mantelzorgers. Dat doe ik bij dezen.

Achtergrond

Met mijn brief van 14 juli 2008 (Kamerstukken II 2007/2008, 30 169, nr. 17) heb ik u geïnformeerd over de uitkomsten van de evaluatie van de huidige regeling. Uit deze evaluatie komt naar voren dat het lagere dan geraamde gebruik dat door mantelzorgers van de regeling wordt gemaakt, voornamelijk is toe te schrijven aan de volgende factoren:

- de regeling kon pas in de loop van 2007 in werking treden;
- de uitvoering van de regeling was niet optimaal;
- de gehanteerde criteria leiden ertoe dat veel «mantelzorgers» niet in aanmerking komen voor een compliment.

Dit beeld kwam ook naar voren tijdens de rondetafelconferentie die u op 12 juni jl. heeft georganiseerd. Bij die bijeenkomst werd door nagenoeg alle aanwezigen gepleit voor een vereenvoudiging en inhoudelijke aanpassing van de regeling.

Tijdens bovengenoemde plenaire behandeling van het wetsvoorstel zijn deze (en andere) punten naar voren gebracht en nader besproken. U heeft daarbij nadrukkelijk aangegeven dat de uitvoering van de regeling moet worden vereenvoudigd en een groter bereik moet krijgen. Op basis van de

uitkomsten van de evaluatie, de rondetafelconferentie en het plenaire debat heb ik mij beraden op de mogelijkheden om de huidige regeling te herzien.

Uitgangspunten voor een nieuwe regeling

Ik ben voornemens de Regeling op de onderstaande punten aan te passen:

– Geen registratie vooraf

In de huidige regeling moet door het CIZ vooraf worden vastgesteld dat de mantelzorg een deel van de professionele zorg voor zijn of haar rekening neemt. Omdat de indicaties die zijn afgegeven vóór 1 april 2007 daardoor niet worden meegenomen voor die tijd werd mantelzorg bij de indicatiestelling namelijk niet geregistreerd- heeft deze bepaling geleid tot een lager gebruik van de regeling. De betreffende bepaling leidt er tevens toe dat mantelzorg die wel als zodanig ervaren wordt maar volgens het CIZ niet als vervangende AWBZ-zorg wordt gezien, niet in beeld komt. Dat leidt tot de nodige discussies en teleurstelling. Ik heb het voornemen deze toets bij de indicatiestelling in het kader van deze regeling, achterwege te laten. Dat betekent dat alle mantelzorgers van mensen met een extramuraal AWBZ-indicatie in aanmerking kunnen komen voor een compliment. Dit vergroot het bereik en vereenvoudigt de uitvoering van en de communicatie over de regeling¹.

– AWBZ-indicatie voor extramuraal zorg (van meer dan 12 maanden).

Om voor een compliment in aanmerking te komen blijft een indicatie in het kader van de AWBZ een belangrijk vereiste. In het amendement Van der Vlies (Kamerstukken II 2006/07, 30 306, nr 30) werd aangegeven dat mantelzorgers hun «recht» op een compliment aan moeten kunnen tonen. Naar mijn mening is dit vertaald in een redelijk eenvoudige regeling. Desondanks heb ik van diverse zijden begrepen dat deze weg soms wel als bureaucratisch en omslachtig wordt ervaren. Ondanks het feit dat de lasten voor de burger zoveel mogelijk zijn beperkt door de wijze waarop door het CIZ de noodzakelijke gegevens aan de SVB worden verstrekt en de wijze waarop mantelzorgers van jeugdigen in aanmerking kunnen komen, kan enige lastendruk niet worden voorkomen. Dit betreft vooral de zorgvragers die via een 0-uren indicatie een beroep op de regeling willen doen. Ik zie geen mogelijkheden een meer eenvoudige procedure te ontwikkelen voor mensen die afzien van professionele zorg.

Doordat vooraf geen registratie van mantelzorg meer hoeft plaats te vinden wordt in feite verondersteld dat er altijd sprake zal zijn van mantelzorg. De vraag is of die veronderstelling opgaat bij de huidige geldigheidsduur (6 maanden) om voor een compliment in aanmerking te komen. Naar mijn mening is dat wel het geval als wordt uitgegaan van meer dan 12 maanden. Dit wordt bevestigd door het CIZ. Dat is mijn inziens in lijn met het amendement Van der Vlies dat uit gaat van langdurige en intensieve mantelzorg.

– Cumulatie van kortdurende indicaties

Op dit moment worden ook «zorgvragers» meegenomen met meerdere indicaties die samen optellen tot een periode van 6 maanden of meer. Overweging daarbij is dat het naar de beleving van mantelzorgers niets uitmaakt of de zorgvrager één indicatie heeft van meer dan 6 maanden of bijvoorbeeld twee van 3 maanden. Ik ben bereid ook nu cumulatie van aaneensluitende indicaties toe te staan. Uiteraard heeft dit consequenties

¹ Een toets zal wel plaatsvinden voor mensen die een 0-urenindicatie vragen. Immers, deze zorgvragers ontvangen geen zorg in natura of een PGB. Bij hen zal duidelijk moeten worden dat voor hun zorgvraag professionele zorg mogelijk was geweest en dat die zorg wordt overgenomen door de mantelzorg.

voor de hoogte van het toe te kennen compliment per mantelzorger. Volgens het CIZ gaat het bij het ook openstellen van het compliment voor mantelzorgers van mensen met een cumulerende indicatieduur van meer dan 12 maanden, om circa 47 000 zorgvragers. Ik prefereer om een grotere groep mantelzorgers in aanmerking te laten komen boven het vasthouden aan het huidige bedrag omdat het ontvangen van een waardering voor mensen vaak meer betekent dan de hoogte van het bedrag dan men krijgt. Ik stel daarom voor indicaties die optellen tot meer dan 12 maanden mee te wegen.

Nieuwe raming van het gebruik

Op basis van onder meer de gegevens van het CIZ kan de volgende raming van het gebruik worden opgesteld. NB: de cijfers van het CIZ betreffende de situatie op 1 april 2008.

CIZ geïndiceerden (extramuraal), langer dan 12 maanden mantelzorgers		351 148*
Aantal geïndiceerde bureaus jeugdzorg 12 maanden		15 876**
	367 024	
Verwacht niet-gebruik 7% (SVB)		25 692
		341 332
Onzuiverheden in het CIZ-bestand (dubbelstellingen etc)		75 000***
Geraamd gebruik		266 332

* Dit aantal is inclusief de groep van 47 000 mensen met meerdere, korter durende indicaties, optellend tot 12 maanden. Effecten AWBZ-maatregelen zijn in dit aantal verwerkt.

** Op het BIZ bestand is dezelfde verhouding toegepast als kan worden geconstateerd in het CIZ bestand tussen de totale groep en de groep met een indicatie voor 12 maanden. Inclusief effecten AWBZ maatregelen.

*** Eigen raming.

De uitputting van het budget zou hiermee circa € 66,5 mln bedragen. De door mij voorgestelde aanpassingen betekenen dat de hoogte van het compliment -op basis van de nu beschikbare gegevens- € 230 zou gaan bedragen. Uiteraard wordt het compliment voor het jaar 2009 op basis van cijfers van het CIZ definitief bepaald.

Inwerkingtreding

Ik wil de aanpassingen van de regeling zo snel mogelijk in 2009 invoeren, na uw reactie op de in deze brief verwoorde voorstellen. Daarnaast is het tijdstip waarop de regeling in werking treedt afhankelijk van twee zaken:

1. het moment waarop het wetsvoorstel tot wijziging van de Wmo door de Eerste Kamer wordt behandeld. Na behandeling in de Eerste Kamer wordt het wetsvoorstel en de huidige regeling gepubliceerd. Hiermee worden de tot dan toe verrichte handelingen rond de toekenning van het compliment met terugwerkende kracht gelegitimeerd. Korte tijd daarna kan de aangepaste regeling worden gepubliceerd, die in 2009 van kracht wordt.
2. het moment waarop het CIZ preciezere gegevens kan verstrekken ten aanzien van het aantal indicaties extramuraal zorg voor een periode van meer dan 12 maanden. Ik heb begrepen dat dit niet voor januari het geval zal zijn. Deze gegevens zijn onder meer van belang voor het bepalen van de hoogte van de individuele uitkeringen.

Wanneer 1 januari a.s. niet wordt gehaald zullen er de eerste maand(en) mantelzorgers zijn die op basis van de huidige regeling (en de indicaties die tussen de dag van de mantelzorg op 10 november 2007 en de datum van invoering van de nieuwe regeling zijn afgegeven) een hoger bedrag ontvangen dan de mantelzorgers die op basis van de nieuwe regeling een compliment ontvangen. Bij de praktische uitvoering zal er zorg voor worden gedragen dat er geen mensen tussen de oude en nieuwe regeling

komen te vallen of dat mensen twee keer in 1 jaar een uitkering ontvangen.

De staatssecretaris van Volksgezondheid, Welzijn en Sport,
M. Bussemaker